

”En misjonerende folkekirke”

Overskriften er klippet fra Den norske kirkes formålsbestemmelse: å være ”en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke”. Bestemmelsen er med årene blitt debattert i betydelig grad i ulike fora i Dnk, noe vi kommer tilbake til. Imidlertid kan overskriften, om vi gir den en rommelig tolkning, gjerne stå som markør for alle tre artiklene i dette nummeret, så forskjellige de er og så ulik historisk og geografisk kontekst de omhandler.

”Politisk styring med kristningsprosessen på Madagaskar” er vår siste artikkel av avdøde Thor Halvor Hovland. Hans fire bidrag har til sammen brakt mye ny kunnskap både omkring sentrale personer ved norsk misjons oppstart, og om det første hundreåret av kristendommens historie på Madagaskar. De er fine eksempler på hvor mye verdifullt stoff som ligger klar til utnyttelse i norske og andre misjonsarkiver. Foreliggende artikkel er et interessant apropos til Fridtjov Birkelis avhandling fra 1952 om politikk og misjon på Madagaskar og tar for seg et tema som er spennende sett med norske øyne, både historisk og aktuelt: forholdet mellom kristen misjon og statlig styre. Like lite som kristendommens innføring i Norge bare kan forstås som resultat av misjonerende munkers anstrengelser, kan dens innføring på Madagaskar forstås uten å ta hensyn til at den ”ble innført ved kongelig påbud”. Kristendommen på Madagaskar fikk overraskende fort et folkelig preg og en folkelig utbredelse i innlandet som innebar at kristne gassere ble en politisk maktfaktor. Landets statsminister innså at ”noe måtte gjøres” og

tok politiske grep "for å få styring med det religionsskiftet som var på gang". At forholdet mellom misjon, kirke, folk og statsstyre på Madagaskar fremdeles er en utfordrende tematikk, ble tydelig under den stille revolusjonen som foregikk i fjor.

Et annet land som har vært gjenstand for norsk misjonsvitenskapelig interesse de siste par tiår, er Etiopia. Interessen har i særlig grad kretset omkring Mekane Yesus-kirkens bemerkelsesverdige vekst og folkelige utbredelse i landets geografiske og sosiale "periferi", og dens forhold til de politiske makthaverne i nasjonens "sentrum". Veksten og forholdet "sentrum - periferi" har vært dokumentert og analysert i avhandlinger av Øyvind M. Eide og Arne Tolo. Terje Østebø relaterer sin artikkel til disse studiene. Mens Eide og Tolo har fokusert på kirkens store, folkelige utbredelse i områder preget av tradisjonell religion, er imidlertid Østebø interessert i et område dominert av islam. Hans studier fra Bale viser at kirken der i større grad er kommet til å fremstå som representant for landets mektige "sentrum", enn som talerør for folkelig og marginalisert "periferi". Kirken har da heller ikke opplevd den veksten som preger andre områder. Også i denne artikkelen dreier det seg mao. om forholdet mellom misjon/kirke og folk. Vår norske samtale om denne saken har godt av å la seg informere i større grad av situasjonen under andre himmelstrøk.

I denne sammenhengen publiserer vi dokumentet "Menighet i bevegelse" fra Dnk's Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM). Vi har i tidsskriftet fulgt fremveksten av SMM med interesse og trykt materiale fra rådet. Det dokumentet som nå foreligger, introduserer et treårig prosjekt som inviterer til debatt om hva ordet "misjonerende" i Dnk's formålsbestemmelse innebærer. Det er et prosjekt vi hilser velkommen. Dokumentet understreker med rette at "vår teologi og kirkedebatt har ... reflektert påfallende lite over hva det vil si å være en misjonerende kirke i relasjon til de lokale kontekstene menighetene fremtrer i". Hva betyr det i norsk sammenheng å være en *misjonerende folkekirke*? Samtalen om det perspektivet på forholdet kirke - folk i Norge i dag må komme.

Jan-Martin Berentsen